

Pro 3

Kaatsheuvel
Loon op Zand
De Moer

Omdat het ánders kan
voor een Sociale, Schone en Slimme gemeente

Verkiezingsprogramma

Pro 3

1 februari 2010

Pro 3
Kaatsheuvel
Loon op Zand
De Moer

Verkiezingsprogramma

Omdat het ánders kan
voor een Sociale, Schone en Slimme gemeente

Uitgangspunten:

- 1. Een sociale gemeente betekent voor Pro3 een gemeente waarin iedereen recht heeft op een fatsoenlijk bestaan en niemand aan de kant staat.**
- 2. Een schone gemeente is voor Pro3 een gemeente die extra aandacht heeft voor een schone, groene en milieuvriendelijke gemeente, die duurzame en leefbaar is.**
- 3. Een slimme gemeente is volgens Pro3 een gemeente die - samen met haar inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties en ondernemingen - creatieve oplossingen bedenkt voor vraagstukken en problemen die het met-elkaar-leven oproepen.**

Woord vooraf...

Dit is het eerste verkiezingsprogramma van Pro3. Het beschrijft de standpunten over een groot aantal onderwerpen waar de gemeenteraad mee te maken heeft. Daarmee is niet gezegd dat over deze onderwerpen het laatste woord is gesproken.

Het verkiezingsprogramma zal steeds met de tijd meegaan en antwoorden geven op vragen die ontstaan door de voortdurende veranderingen in de lokale samenleving. Het is geen 'bevroren' lijst van wensen en verlangens, vastgeklonken in een strak programma.

Een verkiezingsprogramma écht waar maken betekent keuzes maken. Keuzes maken doe je niet alleen met de eigen politieke achterban, maar doe je ook samen met inwoners en andere politieke partijen. Dat kost tijd en ruimte. Streven naar een sociale, schone en slimme gemeente is de leidraad van Pro3. Daarin liggen de uitgangspunten van Pro3 besloten, deze geven richting aan het dagelijkse politieke handelen van Pro3.

Inhoudsopgave

1.	Werk	1
2.	Wonen	1
3.	Welzijn, zorg en maatschappelijke ondersteuning	1
4.	Jongeren.....	2
5.	Ouderen.....	2
6.	Sociaal-culturele voorzieningen	3
7.	Onderwijs.....	3
8.	Sport.....	3
9.	Kunst, cultuur en erfgoed.....	4
10.	Toerisme en recreatie	4
11.	Verkeer, infrastructuur en openbaar vervoer.....	4
12.	Natuur en platteland	5
13.	Milieubeleid en duurzaamheid	5
14.	Internationale solidariteit	6
15.	Betrokkenheid van inwoners	6
16.	De gemeentelijke organisatie en dienstverlening	6
17.	Financieel beleid.....	7
	Bijlage A Toelichting gebruikte begrippen	8

1. Werk

1.1	Voorkom dat bedrijventerreinen verloederen , dat lege plekken niet worden ingevuld en dat leegstaande gebouwen niet meer worden onderhouden. Om de bestaande bedrijventerreinen te revitaliseren is maximale inzet van de gemeente nodig.
1.2	Pro3 wil dat de gemeente bij het aantrekken van nieuwe bedrijven de nadruk legt op bevordering van de lokale werkgelegenheid . Ook wil Pro3 dat de bevordering van de lokale werkgelegenheid sterk meeweegt bij vestiging op nieuwe bedrijventerreinen.
1.3	Pro3 is voorstander van samenwerking met andere gemeenten aangaande locatie, ontwikkeling en inrichting van nieuwe bedrijventerreinen en bij het weer op orde brengen (revitalisering) van bestaande bedrijventerreinen.
1.4	Het is de wens van Pro3 dat bedrijventerreinen ook plaats bieden aan dienstverlenende bedrijven die uitsluitend gebruik maken van kantoorruimte . Als er behoefte is aan een bedrijfsverzamelgebouw voor kleine ondernemers en ZZP-ers wordt de vestiging ervan op een bedrijventerrein mogelijk gemaakt.
1.5	Pro3 wil dat de gemeente topprioriteit geeft aan een gericht arbeidsmarktbeleid en dit samen met werkgevers- en werknemersorganisaties en ondersteunende overheidsorganisaties doet.
1.6	Samen met lokale ondernemers, de Kamer van Koophandel en het onderwijs realiseert de gemeente zoveel mogelijk stageplaatsen voor jongeren . Pro3 vindt dat de gemeente een voorbeeldfunctie kan vervullen door ruimhartig stageplaatsen aan te bieden binnen de eigen organisatie.
1.7	Pro3 wil dat de gemeente Loon op Zand zich profileert als topgemeente voor recreatie en toerisme , daarvoor is samenwerking met alle ondernemers op dit terrein een <i>must</i> . Pro3 is voorstander van een gemeente waarin recreatie en toerisme, in goed evenwicht met de omgeving, topprioriteit heeft.

2. Wonen

2.1	Pro3 zet zich in voor voldoende betaalbare koop- en huurwoningen . De werkelijke behoefte aan woningen bepaalt of er gebouwd mag worden.
2.2	Niet alleen woningbouwcorporaties en projectontwikkelaars, maar ook de inwoners zijn partner en aanspreekpunt voor de bouwende gemeente. Bij nieuwe bouwplannen in de wijk of buurt betreft de gemeente ook de (toekomstige) inwoners.
2.3	Pro3 wil dat de gemeente de inwoners altijd direct betreft bij ontwikkelingen die te maken hebben met de leefbaarheid van de buurt, zoals sloop en renovatie, onderhoud en beheer van het groen en veiligheid.
2.4	Pro3 kiest voor een woonomgeving die een afspiegeling is van de gemeenschap . Pro3 wil dat bij de inrichting van de buurt gekozen wordt voor gevarieerde bouw: voor alle leeftijden, voor mensen met een grote of kleine portemonnee, voor starters, voor gezinnen met en zonder kinderen en voor 1- en 2-persoonshuishoudens.
2.5	Voldoende zorgaanbod in de buurt is nodig om te voorkomen dat mensen die zorg nodig hebben moeten verhuizen. In de zorg is wijkgericht werken van belang.
2.6	Inwoners die voor de zorg van hun ouder(s) ruimte in of bij huis willen maken mogen niet belemmerd worden door onnodige administratieve, bureaucratische procedures. Pro3 wil tijdelijke voorzieningen voor de zorg van ouders toestaan en zonder veel problemen mogelijk maken.
2.7	Groen, wijkparkjes, speeltuintjes en bankjes zijn er voor ontspanning en ontmoeting . Pro3 is voorstander van het medeverantwoordelijk maken van buurtbewoners bij de inrichting en het op orde houden van de openbare ruimte.
2.8	Voor hangplekken voor jong en oud is altijd plaats, waarbij Pro3 er vanuit gaat dat er geen sprake is van (geluids)overlast, vandalisme en vervuiling.
2.9	Pro3 wil dat de veiligheid in de buurt bewaakt wordt door criminaliteit en overlast direct aan te pakken en de oorzaken ervan op te sporen en aan te pakken.

3. Welzijn, zorg en maatschappelijke ondersteuning

3.1	Pro3 kiest voor herinvoering van de menselijke maat in de zorg, waarbij de zorg kleinschalig is georganiseerd en in de eigen wijk of buurt geleverd wordt.
3.2	Pro3 vindt de gemeente medeverantwoordelijk voor de organisatie van de zorg en wil dat de gemeente samenwerking tussen de verschillende zorgaanbieders stimuleert.

Pro3 - verkiezingsprogramma 2010-2013

3.3	Pro3 zet voluit in op schuldhulpverlening en bestrijding van armoede . Mensen met schulden behoren voortvarend en zonder betutteling te worden geholpen. Pro3 wil dat de cliënt zijn eigen verantwoordelijkheid houdt en dat niet alleen aan de financiële, maar ook aan de sociale en psychosociale problemen gewerkt wordt.
3.4	Pro3 is voorstander van actieve voorlichting over inkomensondersteuning door de gemeente om het niet-gebruik terug te dringen, zodat inwoners volledig gebruik gaan maken van de regelingen die voor hen zijn bedoeld.
3.5	De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) betekent solidair zijn : burgers dragen naar vermogen bij aan de voorzieningen waar zij gebruik van maken. Pro3 wil overvloedig gebruik van formulieren voor de aanvraag van uitkeringen, voorzieningen en vergoedingen tegengaan.
3.6	Mantelzorgers verdienen de volle aandacht, ondersteuning en waardering van de overheid. Bijvoorbeeld door informatie over de ondersteuningsmogelijkheden en de organisatie van bijeenkomsten. Pro3 wil dat de overheid voortdurend zoekt naar praktische mogelijkheden voor verlichting van de werkdruk.
3.7	Pro3 wil dat de gemeente zich sterk maakt voor het inzetten van langdurige werkzoekenden in het vrijwilligerswerk , met behoud van uitkering en een geringe toeslag op basis van de Wet Werk en Bijstanduitkering.
3.8	Inwoners die hulp nodig hebben zijn niet gebaat met langdurige procedures. Pro3 verwacht een proactieve rol van de gemeente dat wil zeggen: niet afwachten maar initiatief- en vindingrijk zijn bij het aandragen van oplossingen.
3.9	Pro3 wil dat inwoners die op zorg zijn aangewezen klachten kunnen indienen bij een onafhankelijke instantie, als men ontevreden is over de dienstverlening van een zorgaanbieder.
3.10	De gemeente werkt met een kwaliteitshandvest waarin vastgelegd wordt op welke manier de kwaliteit van de geleverde dienstverlening door de gemeente is gewaarborgd.

4. Jongeren

4.1	Kinderen en jongeren zijn het kapitaal van de toekomst . Zij hebben recht op een beschermde, liefdevolle omgeving die hun een stevige basis biedt voor een goede toekomst.
4.2	Pro3 vindt bestrijding van de jeugdwerkloosheid een toprioriteit, juist in crisistijd. Als jongeren van school komen zet de overheid alles op alles om te zorgen dat zij werk krijgen.
4.3	Jongeren die in de knel (dreigen te) komen hebben recht op hulp om hun leven op de rails te krijgen. Pro3 vindt het een taak van de jeugdhulpverlening , van scholen en gemeenten om problemen en te signaleren en te voorkomen.
4.4	Pro3 is voorstander van brede scholen waarin activiteiten zijn opgenomen zoals buitenschoolse opvang en opvoedingsondersteuning.
4.5	Pro3 wil dat de gemeente samenwerking tussen kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en het basisonderwijs stimuleert.
4.6	Pro3 vindt het belangrijk dat het nieuw op te richten Centrum voor Jeugd en Gezin zichtbaar in de kernen aanwezig en bereikbaar is. Pro3 wil dat opvoedingsondersteuning via het Centrum voor Jeugd en Gezin laagdrempelig wordt aangeboden.
4.7	Voorkomen is beter dan genezen. Dit betekent voor Pro3: goede informatie geven over gezondheid, veilig vrijen, alcohol en drugs.
4.8	Pro3 vindt het belangrijk dat jongeren zich aansluiten bij een sportvereniging. Dit kan gestimuleerd worden door een gericht subsidiebeleid voor sportdeelname onder de 18 jaar.
4.9	Pro3 is voorstander van een jaarlijks budget voor jongerenactiviteiten , te besteden in overleg met diezelfde jongeren. Pro3 wil gebruik maken van de deskundigheid van de jongeren door hen in te zetten voor de samenleving, de eigen buurt of projecten waar zij zelf ook baat bij hebben.

5. Ouderen

5.1	De erkenning van ouderen verdient politieke en bestuurlijke aandacht; houd de ouderen erbij, werk met ze samen en maak gebruik van hun ervaringsdeskundigheid .
5.2	Verborgene armoede, eenzaamheid en sociaal isolement komen ook in onze gemeente voor. Pro3 wil dat het ouderenbeleid zich structureel richt op onderling contact van inwoners in de buurten en niet beperkt blijft tot losse activiteitenmiddagen.
5.3	Ouderenbonden en -verenigingen vervullen een belangrijke rol voor groepen ouderen. Pro3 vindt gemeentelijke structurele ondersteuning van deze organisaties in het kader van ouderenwerk belangrijk.
5.4	Pro3 wil dat de gemeente zorgt voor versperringsvrije doorgangen op stoepen en in winkelstraten en dat openbare gebouwen toegankelijk zijn , ook voor ouderen en mindervaliden.

6. Sociaal-culturele voorzieningen

6.1	Goede sociaal-culturele voorzieningen dragen bij aan het sociaal-culturele en maatschappelijk leven van de inwoners. Deze voorzieningen vormen de sociale ruggengraat van de lokale samenleving. De nabijheid van sociaal-culturele voorzieningen in de buurt en/of wijk is van essentieel belang.
6.2	Sociaal-culturele voorzieningen bieden onderdak aan tal van verenigingsactiviteiten op het gebied van sport, recreatie, educatie en kunstzinnige vorming. Sociaal-culturele voorzieningen zijn er voor iedereen : variërend van jongerencentra, zoals <i>Crossroads</i> en De Kuip, tot ontmoetingsplekken in de wijk voor senioren. Maar ook de bibliotheek, wijkpunt de Pannenhoeve, dienstencentrum De Rode Loper, de Gildebond, De Werft en de Wetering horen hierbij.
6.3	Pro3 vindt dat het subsidiebeleid toe is aan herbezinning . Prestatieafspraken die in het kader van budgetsubsiëring door de subsidieontvangers worden geleverd, horen mede door gebruikers van deze voorzieningen te worden getoetst.
6.4	Het succes van veel verenigingen en sociaal-culturele voorzieningen hangt voor een belangrijk deel af van de inzet van vrijwilligers . Vrijwilligers zijn de bindende factor van deze verenigingen. Pro3 wil de inzet van vrijwilligers ondersteunen en stimuleren.
6.5	Pro3 wil dat de inzet van vrijwilligers niet afgeremd wordt door bureaucratische belemmeringen .
6.6	Organisaties die direct verantwoordelijk zijn voor het aanbod aan sociaal-culturele voorzieningen (bibliotheek, peuterspeelzaalwerk, jeugd- en jongerenwerk, ouderenwerk, sportvoorzieningen, voorzieningen voor bijeenkomsten, etc.) zijn helder en doorzichtig in hun werk en organisatie . Pro3 wil dat de inbreng van de gebruikers van deze voorzieningen wordt gegarandeerd en vastgelegd.
6.7	Pro3 vindt dat het accommodatiebeleid (gebruik van ruimtes, zalen, verenigingsgebouwen) uit moet gaan van het draagvlak onder de gebruikers , de verbondenheid met de wijk en de verbondenheid met de doelgroep. Daarnaast zijn bereikbaarheid en toegankelijkheid belangrijk.
6.8	In het accommodatiebeleid tellen alle beschikbare ruimtes in (openbare) gebouwen zoals scholen, niet meer in gebruik zijnde kerken en grootschalige voorzieningen voor specifieke doelgroepen mee.
6.9	Exploitatie en beheer van de sociaal-culturele voorzieningen vragen om een zorgvuldig en helder beleid waar gebruikers nauw bij betrokken horen te zijn.

7. Onderwijs

7.1	Goed onderwijs , afgestemd op de ontwikkelingsmogelijkheden van het kind, is een belangrijke voorwaarde voor een goede start in de maatschappij. Dat begint bij de peuterspeelzaal en loopt door tot en met het voortgezet onderwijs.
7.2	Pro3 is voorstander van een brede school , waarin meerdere voorzieningen zijn ondergebracht. Onderwijs en buitenschoolse activiteiten zijn in de brede school op elkaar en op de kinderen afgestemd. Dit maakt het leven van drukbezette ouders wat gemakkelijker en het gesleep van kinderen in taxi's - van de ene naar de andere voorziening - overbodig.
7.3	Pro3 vindt gezonde en veilige schoollokalen een noodzaak. De gebouwen moeten voldoen aan de normen van energie-, brandveiligheid- en gezondheidsvoorschriften. Pro3 wil dat deze voorschriften jaarlijks in alle scholen in het basis- en het voortgezet onderwijs getoetst worden.
7.4	Pro3 wil dat elke school, ouderraad en medezeggenschapsraad een beroep kan doen op de gemeente om te zorgen voor een veilige schoolomgeving .
7.5	Haal- en brengverkeer veroorzaken verkeersdruk bij de scholen. Dat leidt tot gevaarlijke situaties en ergernissen. Ook kinderen die zelfstandig lopend of fietsend naar school gaan, komen op de schoolroute drukke en (voor hen) onoverzichtelijke situaties tegen. Pro3 wil dat de gemeente - in samenwerking met ouders, schoolkinderen, buurt en organisaties als VVN en de politie - veilige loop- en fietsroutes naar school realiseert.

8. Sport

8.1	In de gemeente Loon op Zand kunnen verschillende sporten beoefend worden. De deelname aan sport in clubverband is er hoog. Pro3 vindt dit een goede zaak, want door in sport te investeren , investeert de gemeente in een gezonde en vitale samenleving. Iedereen, jong of oud, met of zonder fysieke of verstandelijke beperkingen, krijgt de gelegenheid om te sporten .
8.2	Pro3 staat voor optimale sportvoorzieningen . Pro3 wil een evenwichtig subsidiebeleid dat voor alle sportactiviteiten en sportverenigingen gelijkmatig van toepassing is.

Pro3 - verkiezingsprogramma 2010-2013

8.3	Pro3 vindt het belangrijk dat deelname aan sportverenigingen ook voor scholen in onze gemeente wordt gestimuleerd.
-----	--

9. Kunst, cultuur en erfgoed

9.1	Het is goed toeven in een gemeente met een rijk en veelzijdig cultureel aanbod en een actief verenigingsleven . Pro3 wil het culturele aanbod in de gemeente versterken om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen hier aan deelnemen.
9.2	Kunst en cultuur zijn voor en van iedereen en behoren daarom voor een ieder bereikbaar zijn. Jongeren kunnen zich door middel van kunst op een positieve manier uiten, culturele verschillen leren respecteren en hun eigenwaarde vergroten.
9.3	De gemeente Loon op Zand beschikt over cultureel erfgoed , de schatkamer van het verleden voor nu en de toekomst. Er zijn bloeiende heemkundekringen waar we trots op kunnen zijn. De gemeente heeft ten aanzien van het behoud van het cultureel erfgoed haar eigen verantwoordelijkheid. Om de kennis over ons cultureel erfgoed te vergroten vindt Pro3 het nodig dat aandacht hiervoor in het onderwijs wordt gestimuleerd en ondersteund.
9.4	Bibliotheken hebben een belangrijke culturele rol . De bibliotheken binnen onze gemeente verdienen ondersteuning bij activiteiten zoals het aanbieden van cursussen, een leescafé, voorstellingen en tentoonstellingen.
9.5	Particuliere initiatieven van culturele verenigingen, kunst- en cultuurinstellingen worden aangemoedigd en waar mogelijk financieel door de gemeente ondersteund.

10. Toerisme en recreatie

10.1	Toerisme en recreatie zijn belangrijk voor de plaatselijke werkgelegenheid en voor het imago van de gemeente. Natuur, milieu en landschap stellen echter grenzen aan wat kan en vormen een belangrijk onderdeel van het toeristisch kapitaal .
10.2	(Uitbreiding van) toeristische attracties en recreatieve mogelijkheden worden niet alleen beoordeeld op werkgelegenheidsaspecten . Ook ruimtelijke, landschappelijke en milieuaspecten worden mee beoordeeld, getoetst en afgewogen. Pro3 ziet de gemeente Loon op Zand als een duurzame recreatiegemeente.
10.3	Pro3 wil afspraken tussen de gemeente en De Efteling om ervoor te zorgen dat tijdig voorzieningen worden getroffen voor het verwerken van grote bezoekersaantallen.
10.4	Pro3 een warm voorstander van grote transferia : grote parkeerterreinen met aansluitende, snelle en hoogwaardige openbare vervoersmogelijkheden naar De Efteling. Deze parkeerplaatsen bevinden zich bij Waalwijk en bij Tilburg. Pro3 wil daarmee lange files voorkomen en de toegankelijkheid van de gemeente en de natuurgebieden eromheen waarborgen. Pro3 vindt dat de gemeente samen met de provincie, de aangrenzende gemeenten en de Efteling deze oplossing een serieuze kans moet geven.
10.5	De Loonse en Drunense Duinen is een aantrekkelijk en gewild natuurgebied. Pro3 wil de toegang tot dit natuurgebied concentreren in toegangspoorten met voldoende parkeergelegenheid en een veilige infrastructuur voor komend en gaand verkeer: auto's, fietsers, wandelaars en ruiters.
10.6	Pro3 wil dat de gemeente zich profileert als fietsgemeente . Dit betekent dat de gemeente zorgt voor voldoende infrastructurele fietsvoorzieningen, fietsverhuur stimuleert en elektrische oplaadpunten duidelijk aangeeft. Ook wil Pro3 dat de bewegwijzering in de gemeente zo wordt aangepast dat automobilisten die hun fiets meebrengen, geleid worden naar de aangewezen parkeergelegenheden buiten de kernen.

11. Verkeer, infrastructuur en openbaar vervoer

11.1	De verkeersveiligheid in buurten wordt verbeterd door snelheidsbeperkende maatregelen , het instellen van 30 km.-gebieden, de realisatie van veilige fiets- en looproutes en de invoering van autovrije zones rond de scholen.
11.2	Een goede aansluiting van de lokale fietspaden op de fietspaden van de buurgemeenten is hard nodig. Fietsroutes van en naar scholen in Tilburg en Waalwijk en tussen de drie kernen van de gemeente verdienen extra aandacht zodat de schoolgaande jeugd veilig op de plaats van bestemming kan komen, ongeacht het seizoen.
11.3	Reizen met het openbaar vervoer betekent - in vergelijking met de personenauto - minder energiegebruik, minder luchtverontreiniging, minder ruimtebeslag en een geringere kans voor de reiziger om bij een ongeval betrokken te raken. Pro3 vindt de gemeente medeverantwoordelijk voor voorzieningen die het gebruik van openbaar vervoer aantrekkelijk maken; zoals haltes met veilige fietsparkeerplaatsen en fietskluisen en met een wachthuisje - inclusief zitbankje en afvalbak.

Pro3 - verkiezingsprogramma 2010-2013

11.4	Pro3 wil dat in de komende raadsperiode de al jaren durende roep om een Nightliner (nachtbus) gerealiseerd gaat worden, zodat jongeren in de weekenden veilig - zonder gebruik te maken van illegale taxibedrijven – van de stedelijke uitgaanscentra thuis kunnen komen.
11.5	Pro3 wil busvriendelijke drempels op de busroutes om te voorkomen dat verkeersdrempels een reden voor openbaar vervoersmaatschappijen is om grote delen van de kernen te mijden.
11.6	Pro3 verwacht van de gemeente een maximale inspanning om een goede bereikbaarheid van het openbaar vervoer voor alle inwoners te realiseren, met speciale aandacht voor de oudere en mindervalide inwoners.
11.7	Pro3 is de mening toegedaan dat de ombouw van de N261 niet mag leiden tot onoverkomelijke verkeershinder en bereikbaarheidsproblemen van de drie kernen en van de bedrijventerreinen in de gemeente. De gemeente betreft inwoners en bedrijven tijdig bij de ombouw van de N261.
11.8	Pro3 is voorstander van het tegengaan van doorgaand vrachtverkeer binnen de kernen.

12. Natuur en platteland

12.1	Inrichting van de Ecologische Hoofdstructuur en steun aan Natuurmonumenten, Brabants Landschap en Staatsbosbeheer vormen een solide basis voor bescherming van de natuurgebieden. De gemeente Loon op Zand heeft hierin haar eigen verantwoordelijkheid. Pro3 wil bescherming van de natuur tegen aantasting, waar mogelijk verbetering van de kwaliteit en de realisatie van onderlinge verbindingen.
12.2	Pro3 staat voor een duurzame ontwikkeling van het platteland (zie bijlage). Hiervoor is een solide plattelandseconomie nodig waarin natuur en landbouw met elkaar in evenwicht zijn. De landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) geven teveel ruimte aan de versterking van het buitengebied, met - naar voorlopig wordt aangenomen - een ernstiger bedreiging van het leefmilieu dan eerder werd geschat.
12.3	Intensieve landbouw en veehouderij leggen een zware claim op natuur en milieu. Pro3 wil dat het milieu- en diervriendelijk produceren, waar mogelijk, gestimuleerd wordt.
12.4	De reguliere agrarische activiteiten kunnen rekenen op alle steun . Agrarische ondernemers die kleinschalige neventakken ontwikkelen op hun bedrijf, zoals toeristische initiatieven of zorgverlening, behoren hiervoor de ruimte krijgen. Hierbij past tevens beperkte bebouwing voor meerdere generaties op een bedrijf.
12.5	Pro3 kiest voor het openhouden van het buitengebied . Daarin passen geen ontwikkelingen die het buitengebied verder versterken.
12.6	Pro3 is pleitbezorger van een vitaal landelijk gebied waar jong en oud kunnen wonen, werken en van voldoende basisvoorzieningen gebruik kunnen maken. Pro3 wil dat de gemeente samenwerkingsverbanden stimuleert, experimenteerruimte toestaat en initiatieven ontwikkelt die de leefbaarheid ten goede komen. Pro3 wil dat de gemeente samenwerkt met bewoners en met het verenigingsleven. De ontwikkeling van het dorpsplan De Moer is hier een goed voorbeeld van. De uitwerking van de opgestelde leefbaarheidagenda zal ook in samenwerking met de bewoners van de Moer moeten worden uitgevoerd.

13. Milieubeleid en duurzaamheid

13.1	De bedreiging van het klimaat door overmatige uitstoot van kooldioxide (CO ²) is niet alleen een mondiaal probleem. Pro3 vindt dat aan de oplossing daarvan ook van de gemeente en alle inwoners nadrukkelijk een inspanning gevraagd mag worden. Iedereen kan bijdragen aan het afwenden van deze bedreiging.
13.2	Pro3 kiest voor een duurzame samenleving in de gemeente Loon op Zand. De huidige leefwijze mag geen wissel trekken op de samenleving van straks. Pro3 wil solidair zijn met toekomstige generaties inwoners. Economische en ruimtelijke ontwikkelingen van nu mogen niet ten koste gaan van hun leefmogelijkheden.
13.3	Pro3 vindt dat de gemeente in een eigen klimaatbeleid een voorbeeldfunctie hoort te vervullen. De problematiek is te ernstig om het gemeentelijk beleid nog langer te beperken tot wat wettelijk verplicht is. Opstelling en uitvoering van een lokale klimaatagenda zijn nodig voor de bijdrage van de gemeente aan de realisering van de doelstellingen en afspraken van de milieutop in Kopenhagen.
13.4	Het betalen van lokale belastingen kan niet leuker worden gemaakt, wel groener . Pro3 wil het milieubeleid versterken door vergroening van de gemeentelijke belastingen. Zo stimuleert de gemeente milieuvriendelijk gedrag en doet recht aan het principe: de vervuiler betaalt.
13.5	Bezinning of de invoering van een gedifferentieerd tarief in het afvalstoffenbeleid (= "diftar") een duidelijke meerwaarde heeft ten opzichte van het ophalen van de huidige gescheiden afvalstromen, is nodig.

Pro3 - verkiezingsprogramma 2010-2013

13.6	Pro3 wil zich inzetten om alle gemeentebouwen , scholen en gebouwen van gesubsidieerde instellingen de komende vier jaar energiezuiniger te krijgen. Ook wil Pro3 de hoeveelheid straatverlichting terugbrengen en kiest daarbij voor het gebruik van led-lampen.
------	---

14. Internationale solidariteit

14.1	Iedere inwoner van deze gemeente is tevens wereldburger. Gemeenten kunnen actief vorm geven aan internationaal beleid . Voor Pro3 staat internationale solidariteit voorop.
14.2	De gemeente Loon op Zand onderschrijft de millenniumdoelstellingen (zie bijlage) door zich aan te melden als millenniumgemeente en door samen met bedrijven, maatschappelijke organisaties en instellingen invulling te geven aan deze status.
14.3	De gemeente betreft ondernemers actief bij klimaatvraagstukken en doelstellingen die zij zichzelf op dit gebied hebben gesteld. Hierbij kan gedacht worden aan energie- en waterbesparing en aan het bevorderen van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO).
14.4	De gemeente stimuleert en ondersteunt interculturele activiteiten die gericht zijn op binding van en ontmoeting tussen verschillende bevolkingsgroepen. Aan de Stichting Wereldwijd gemeente Loon op Zand kent Pro3 hierin een belangrijke rol toe.

15. Betrokkenheid van inwoners

15.1	Pro3 staat voor een democratie die verder gaat dan het stemhokje . Pro3 is voorstander van een democratie waarin mensen worden aangemoedigd om zich verantwoordelijk te voelen voor de inrichting van de eigen samenleving. Daarom wil Pro3 dat de gemeente haar inwoners waar mogelijk betreft bij het beleid en dat de gemeente de burgers meer zeggenschap geeft over de inrichting van hun buurt en wijk.
15.2	Pro3 wil dat de gemeente: <ul style="list-style-type: none"> • toegankelijk en inzichtelijk is; • duidelijk, streng en daadkrachtig is, als dat nodig is; • aanspreekbaar is en • openstaat voor suggesties en kritiek. Inwoners zijn niet alleen klant van de overheid. Pro3 wil dat inwoners zich betrokken voelen bij het doen en laten van de gemeente en vertrouwen hebben in het lokale bestuur. Pro3 is voorstander van experimenten met nieuwe vormen van zeggenschap en inspraak.
15.3	Pro3 wil dat de gemeente begrijpelijke taal gebruikt in de communicatie met haar inwoners. Communiceren is: praten met en niet praten tegen . Communiceren is ook luisteren naar wat inwoners te vertellen hebben, voor, tijdens en na de wettelijke procedures.
15.4	Pro3 vindt informatieavonden een eerste stap bij het betrekken van de inwoners bij het beleid en de tweede stap is: de inwoners daadwerkelijk betrekken bij plan- en beleidsontwikkeling .
15.5	Voor belangrijke besluiten - waar buurten, wijken en grote groepen van burgers, direct betrokken bij zijn - organiseert de gemeente onafhankelijk onderzoek om het draagvlak voor deze besluiten bij de burgers in beeld te krijgen. Voorbeelden: Bruisend Dorpshart, Kasteelweide, en verkeersontsluiting N261.
15.6	Pro3 wil dat de gemeentelijk haar website zo inricht dat standaardaanvragen snel, gemakkelijk en begrijpelijk <i>online</i> kunnen worden uitgevoerd en dat men alle openbare gemeentelijke informatie op een snelle en gemakkelijke manier kan vinden.

16. De gemeentelijke organisatie en dienstverlening

16.1	Pro3 is van mening, dat de gemeentelijke organisatie en de bijbehorende dienstverlening van hoge kwaliteit moet zijn. Daarbij hoort een gericht opleidingsbeleid en een gericht promotiebeleid , waarbij er naar gestreefd wordt deskundig personeel voor de eigen organisatie te behouden en waar mogelijk een terugbetalingsregeling van opleidingsgelden bij vertrek naar een andere gemeente.
16.2	Nu de gemeentelijke organisatie onder druk staat en het aantal ambtenaren in vaste dienst onvoldoende is om de vele taken goed te kunnen volbrengen, wil Pro3 dat: <ul style="list-style-type: none"> • de hoeveelheid taken wordt afgestemd op de aanwezige organisatie; minder formatie betekent minder taken, meer formatie meer taken; • bij de uitvoering van taken de gemeente onderzoekt of samenwerking met andere gemeenten mogelijk en zinvol is; • de gemeente het inhuren van dure externe adviesbureaus zoveel mogelijk vermijdt.
16.3	In de gemeentewinkel hoort privacy in acht te worden genomen, open balies voldoen daar niet aan.
16.4	Pro3 wil dat voorlichting, gemeentenieuws en officiële mededelingen via de publieke kanalen voor alle inwoners toegankelijk zijn.

17. Financieel beleid

17.1	Pro3 wil een gemeentebegroting, die op een verantwoorde manier sluitend is. Pro3 wil dat structurele uitgaven structureel gedekt worden en dat opbrengsten, die verkregen worden door verkoop van gemeentelijke eigendommen, ingezet worden voor nieuwe investeringen. Pro3 is voorstander van fondsvorming voor maatschappelijke investeringen , gevoed door grondverkoop.
17.2	Ten aanzien van de belastingen en andere heffingen wil Pro3 dat meer recht wordt gedaan aan het principe: de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten .
17.3	Pro3 wil dat de gemeente de voorzieningen in de gemeente op peil houdt en dat de voorzieningen toegankelijk en betaalbaar zijn; ook voor de lagere en middeninkomens. Pro3 durft te investeren - ook in tijden van recessie - juist om als overheid de economie draaiend te helpen houden. Pro3 kiest voor ontwikkeling en ambities.
17.4	De verwachting is dat de rijksmiddelen voor de gemeenten vanaf 2011 niet meer groeien, maar stagneren of krimpen. Om onder deze omstandigheden ambities te kunnen realiseren is een gedurfd gemeentelijk financieel beleid nodig . Maar een verantwoord financieel beleid blijft voor Pro3 voorop staan.
17.5	Pro3 vindt een gematigde gemeentelijke lastenstijging voor de inwoners bespreekbaar als de stijging nodig is om belangrijke voorzieningen en de werkgelegenheid in de gemeente op peil te houden.
17.6	In de discussies over de bestuurskracht en de gewenste minimale omvang van gemeenten kiest Pro3 voor een zelfstandige lokale overheid die dicht bij de burger staat. Natuurlijk dient de gemeentelijke organisatie op orde te zijn en dienen de ambities en de financiële mogelijkheden elkaar in evenwicht te houden. Pro3 ziet een gemeente als een bestuurlijke gemeenschap met historische banden en niet als een bedrijf. De gemeente Loon op Zand is een bestuurskrachtige gemeente en het is zaak dat zo te houden.

Bijlage A Toelichting gebruikte begrippen

Ouderen

De term **oudere** heeft niet zozeer te maken met leeftijd zoals de term bejaarde, maar vooral met het begin van een levensfase waarin het arbeidzame leven wordt afgerond, nieuwe doelen worden geformuleerd en de balans van het leven wordt opgemaakt. Het moment waarop de laatste levensfase ingaat, is afhankelijk van het arbeidsleven, opleidingsniveau, sociale klasse enz.¹

Budgetsubsiëring

Budgetsubsiëring is een subsidiesysteem waarbij een organisatie een vooraf bepaalde prestatie levert tegen een eveneens vooraf afgesproken bedrag (budget). De subsidieverstrekker stuurt daarmee op de taken en resultaten van de organisatie en bemoeit zich in principe niet met de bedrijfsvoering ervan.²

Duurzame ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling waarbij de huidige generatie in haar behoeften wordt voorzien zonder de komende generaties deze mogelijkheid te onthouden.³

WMO: Wet Maatschappelijke Ondersteuning

De wet Maatschappelijke Ondersteuning is op 1 januari 2007 in werking getreden. De wet heeft als doel mensen in staat te stellen mee te doen in de samenleving, ondanks een eventuele beperking. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat mensen in eerste instantie de benodigde ondersteuning zoveel mogelijk in hun eigen omgeving zoeken. Pas als dat niet lukt, kunnen zij ondersteuning krijgen van de gemeente.

De gemeente moet mensen die een beperking ervaren compenseren. Dit compensatiebeginsel betekent dat een gemeente de plicht heeft om burgers met een beperking oplossingen te bieden die hen in staat stellen een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel en medemensen te ontmoeten. Op die manier wordt ook hun zelfredzaamheid vergroot. Zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving zijn de belangrijkste maatschappelijke doelen van de WMO.⁴

Millenniumgemeente

Een millenniumgemeente voert op lokaal niveau beleid om een bijdrage te leveren aan het behalen van de millenniumdoelen. Door het onderschrijven van deze doelstellingen kan de gemeente zich aansluiten bij een actie van het VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) om zich als millenniumgemeente kenbaar te maken.⁵

Millenniumdoelen

De millenniumdoelstellingen richten zich op het uitbannen van wereldwijde armoede. Regeringsleiders van 189 landen hebben in september 2000 de *United Nations Millennium Declaration* ondertekend. Daarmee verbinden zij zich aan het behalen van de doelstellingen. De millenniumdoelstellingen zijn vertaald in acht concrete doelen, die - tenzij anders vermeld - in 2015 moeten worden behaald. De acht doelen zijn:

1. het uitbannen van extreme armoede en honger;
2. het bereiken van een universele basiseducatie;
3. het bevorderen van gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen - het versterken van de positie van vrouwen;
4. het verminderen van kindersterfte;
5. het verbeteren van gezondheid van moeders;
6. het bestrijden van HIV/AIDS, malaria en andere ziekten;
7. de bescherming van een duurzaam leefmilieu en
8. het ontwikkelen van een wereldwijde samenwerking voor ontwikkeling

¹ <http://nl.wikipedia.org/wiki/Oudere>.

² Vugt, G.W.M. van (red), 'Budgetsubsiëring in theorie en praktijk', Alphen aan den Rijn, 1997.

³ Definitie van de VN-commissie Brundtland, 1987.

⁴ Wmo-evaluatie, 3de tussenrapportage, Sociaal en Cultureel Planbureau, juni 2009.

⁵ <http://www.millenniumgemeente.nl/>.